
ONTWIKKELINGSSCHALEN KORTE DOORLICHTING

IN WELKE MATE BEGELEIDT DE SCHOOL KWETSBARE LEERLINGEN OP HET VLAK VAN LEREN?

GEWOON BASISONDERWIJS: LAGER EN KLEUTERONDERWIJS

---

1. Toelichting bij de ontwikkelingsschalen

De onderwijsinspectie situeert de kwaliteit binnen ontwikkelingsschalen, die bestaan uit vier ontwikkelingsniveaus.

BENEDEN DE VERWACHTING

Er zijn meerdere essentiële elementen die voor verbetering vatbaar zijn.

BENADERT DE VERWACHTING

Er zijn naast sterke punten ook nog meerdere punten ter verbetering. Daardoor komt het geheel nog niet tegemoet aan de verwachting.

VOLGENS DE VERWACHTING

Er zijn veel sterke punten en geen belangrijke punten of gebieden ter verbetering. Het geheel komt tegemoet aan de verwachting.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING

Er zijn veel sterke punten, met inbegrip van significante voorbeelden van goede praktijk.

Het ontwikkelingsniveau 'volgens de verwachting' betekent dat de school tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachting uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit (OK). Het is het streefdoel voor elke school. Bij het ontwikkelingsniveau 'overstijgt de verwachting' is er bovendien sprake van een voorbeeld van goede praktijk. Een voorbeeld van goede praktijk overstijgt het gangbare en heeft een positieve impact op de resultaten en effecten bij de leerlingen. Een voorbeeld van goede praktijk is veelal sterk ingebed in de werking van de school of van een deelteam, is onderbouwd en kan andere scholen of deelteams inspireren.

2. De ontwikkelingschalen voor het systeemonderzoek

Onderwijskundig beleid

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
De school ontwikkelt de kwaliteit van de leerlingenbegeleiding niet of ad hoc. Ze neemt weinig doelgerichte maatregelen. Ze maakt nauwelijks afspraken met de teamleden. Ze ondersteunt de teamleden ruim onvoldoende.	De school ontwikkelt de kwaliteit van de leerlingenbegeleiding, maar doet dat fragmentair of niet schoolbreed. De maatregelen zijn nog niet altijd doelgericht en de afspraken zijn niet steeds duidelijk voor alle teamleden. De school ondersteunt de teamleden in beperkte mate.	De school ontwikkelt de kwaliteit van de leerlingenbegeleiding. Ze geeft de leerlingenbegeleiding vorm aan de hand van doelgerichte maatregelen en afspraken op schoolniveau, deelteamniveau en individueel niveau. Ze ondersteunt de teamleden.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De school ontwikkelt de kwaliteit van de leerlingenbegeleiding. Ze geeft de leerlingenbegeleiding vorm aan de hand van doelgerichte maatregelen en afspraken op schoolniveau, deelteamniveau en individueel niveau. Ze ondersteunt de teamleden. De manier waarop de school haar onderwijskundig beleid op het vlak van leerlingenbegeleiding voert, is een voorbeeld van goede praktijk.

Cyclische evaluatie van de kwaliteit

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
De school evalueert leerlingenbegeleiding niet of occasioneel.	De school evalueert verschillende aspecten van de leerlingenbegeleiding, maar heeft daarbij nog beperkt aandacht voor de evaluatie van de brede basiszorg, de verhoogde zorg, de vormgeving van de leerlingenbegeleiding en de samenwerking met het CLB. De evaluatie is weinig systematisch en cyclisch.	De school evalueert relevante aspecten van de leerlingenbegeleiding systematisch en cyclisch. Ze heeft daarbij nadrukkelijk aandacht voor de evaluatie van de brede basiszorg, de verhoogde zorg, de vormgeving van de leerlingenbegeleiding en de samenwerking met het CLB.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De school evalueert relevante aspecten van de leerlingenbegeleiding systematisch en cyclisch. Ze heeft daarbij nadrukkelijk aandacht voor de evaluatie van de brede basiszorg, de verhoogde zorg, de vormgeving van de leerlingenbegeleiding en de samenwerking met het CLB. De manier waarop de school haar kwaliteit cyclisch evalueert op het vlak van leerlingenbegeleiding, is een voorbeeld van goede praktijk.

3. De ontwikkelingschalen voor het substantief onderzoek

Brede basiszorg

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
De leraren zetten onvoldoende stappen om de optimale ontwikkeling van alle leerlingen te stimuleren. De leraren creëren geen krachtige leeromgeving en ze hebben onvoldoende zicht op de beginsituatie van de leerlingen om er de onderwijsleerpraktijk op af te stemmen. Het aanbod is onvoldoende betekenisvol en activerend. De leraren differentiëren en remediëren nauwelijks doelgericht en ze besteden nauwelijks aandacht aan metacognitieve kennis en vaardigheden. De leraren geven zelden effectieve feedback.	De leraren streven ernaar de optimale ontwikkeling van alle leerlingen te stimuleren. Ze leveren een aantal inspanningen om een krachtige leeromgeving te creëren die inspeelt op persoonlijke en externe factoren. Het aanbod is gedeeltelijk betekenisvol en activerend. De leraren differentiëren en remediëren niet altijd doelgericht en stimuleren in beperkte mate metacognitieve kennis en vaardigheden. De leraren laten kansen liggen om effectieve feedback te geven.	De leraren stimuleren een optimale ontwikkeling van alle leerlingen. Ze creëren een krachtige leeromgeving die inspeelt op persoonlijke en externe factoren. Het aanbod is veelal betekenisvol en activerend. De leraren differentiëren en remediëren doelgericht en stimuleren metacognitieve kennis en vaardigheden. De leraren geven geregeld effectieve feedback met het oog op de vooruitgang van de leerlingen in het leer- en ontwikkelingsproces.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De leraren stimuleren een optimale ontwikkeling van alle leerlingen. Ze creëren een krachtige leeromgeving die inspeelt op persoonlijke en externe factoren. Het aanbod is veelal betekenisvol en activerend. De leraren differentiëren en remediëren doelgericht en stimuleren metacognitieve kennis en vaardigheden. De leraren geven geregeld effectieve feedback met het oog op de vooruitgang van de leerlingen in het leer- en ontwikkelingsproces. De manier waarop de leraren de brede basiszorg vormgeven, is een voorbeeld van goede praktijk.

Verhoogde zorg

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
Voor leerlingen voor wie de brede basiszorg niet volstaat, verzamelen de leraren geen of weinig informatie voor het verfijnen van de beeldvorming. De leraren passen de afgesproken maatregelen niet of nauwelijks toe. De maatregelen zijn onvoldoende op maat van de leerling. De leraren volgen de effecten niet of nauwelijks op.	Voor leerlingen voor wie de brede basiszorg niet volstaat, verzamelen de leraren beperkte informatie voor het verfijnen van de beeldvorming. Af en toe passen de leraren de afgesproken maatregelen toe. Die maatregelen zijn beperkt op maat van de leerling. De leraren volgen in mindere mate de effecten op en overleggen in beperkte mate over wat ze kunnen bijsturen of borgen.	Voor leerlingen voor wie de brede basiszorg niet volstaat, verfijnen de leraren de beeldvorming en passen ze consequent de afgesproken maatregelen toe. Die maatregelen zijn op maat van de leerling. De leraren volgen de effecten op en sturen indien nodig en na overleg de maatregelen bij.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
Voor leerlingen voor wie de brede basiszorg niet volstaat, verfijnen de leraren de beeldvorming en passen ze consequent de afgesproken maatregelen toe. Die maatregelen zijn op maat van de leerling. De leraren volgen de effecten op en sturen indien nodig en na overleg de maatregelen bij. De manier waarop de leraren de verhoogde zorg vormgeven, is een voorbeeld van goede praktijk.

Vormgeving van de leerlingenbegeleiding

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
Het schoolteam houdt niet of nauwelijks rekening met de diversiteit van de leerlingenpopulatie om de leerlingenbegeleiding vorm te geven. Het schoolteam biedt onvoldoende een passende begeleiding die kadert in een stapsgewijze aanpak. De brede basiszorg en de verhoogde zorg zijn niet of weinig evenwichtig uitgebouwd en onvoldoende op elkaar afgestemd. Het schoolteam volgt de leerlingen amper op en betreft de leerlingen en de ouders weinig of niet bij de begeleiding.	Het schoolteam houdt in beperkte mate rekening met de diversiteit van de leerlingenpopulatie om de leerlingenbegeleiding vorm te geven. Het schoolteam slaagt er niet altijd in om stapsgewijs de meest passende begeleiding aan leerlingen te bieden. Het schoolteam laat kansen liggen om de brede basiszorg en de verhoogde zorg evenwichtig uit te bouwen en op elkaar af te stemmen. Het schoolteam volgt de leerlingen in beperkte mate op. Het schoolteam neemt nog niet alle gelegenheden te baat om de leerlingen en de ouders te betrekken bij de begeleiding en om laagdrempelig en transparant over de begeleiding te communiceren.	Het schoolteam houdt rekening met de diversiteit van de leerlingenpopulatie om de leerlingenbegeleiding vorm te geven. Het schoolteam baseert daarop een stapsgewijze begeleiding waarbij de mate van individualisering toeneemt naarmate de nood aan begeleiding stijgt. De brede basiszorg en de verhoogde zorg zijn evenwichtig uitgebouwd en op elkaar afgestemd. Het schoolteam volgt de leerlingen systematisch op en betreft de leerlingen en de ouders bij de begeleiding. De communicatie over de begeleiding is laagdrempelig en transparant.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
Het schoolteam houdt rekening met de diversiteit van de leerlingenpopulatie om de leerlingenbegeleiding vorm te geven. Het schoolteam baseert daarop een stapsgewijze begeleiding waarbij de mate van individualisering toeneemt naarmate de nood aan begeleiding stijgt. De brede basiszorg en de verhoogde zorg zijn evenwichtig uitgebouwd en op elkaar afgestemd. Het schoolteam volgt de leerlingen systematisch op en betreft de leerlingen en de ouders bij de begeleiding. De communicatie over de begeleiding is laagdrempelig en transparant. De manier waarop het schoolteam de leerlingenbegeleiding vormgeeft, is een voorbeeld van goede praktijk.

Samenwerking met het CLB

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
De school werkt nauwelijks samen met het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) en formuleert zelden een hulpvraag. De samenwerkingsafspraken tussen het schoolteam en het CLB ontbreken of zijn onvolledig. Voor een doorverwijzing naar een schoolexterne begeleiding werkt het schoolteam zelden samen met het CLB.	De school werkt in beperkte mate samen met het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) op het vlak van leerlingenbegeleiding en versterking van het schoolteam. Er zijn samenwerkingsafspraken tussen het schoolteam en het CLB, maar de afspraken zijn niet altijd schoolspecifiek, transparant en volledig. Het schoolteam formuleert in beperkte mate een hulpvraag aan het CLB wanneer de brede basiszorg en de maatregelen uit de verhoogde zorg niet volstaan. Voor een doorverwijzing naar een schoolexterne begeleiding werkt het schoolteam beperkt samen met het CLB.	De school werkt systematisch, planmatig en transparant samen met het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) op basis van schoolspecifieke samenwerkingsafspraken op het vlak van zowel leerlingenbegeleiding als versterking van het schoolteam. Het schoolteam baseert zijn ondersteuningsvragen op concrete noden en op een analyse van knelpunten. Wanneer de brede basiszorg en de maatregelen uit de verhoogde zorg niet volstaan, formuleert de school een hulpvraag aan het CLB. Voor een doorverwijzing naar een schoolexterne begeleiding doet het

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
De school werkt systematisch, planmatig en transparant samen met het centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) op basis van schoolspecifieke samenwerkingsafspraken op het vlak van leerlingenbegeleiding en versterking van het schoolteam. Het schoolteam baseert zijn ondersteuningsvragen op concrete noden en op een analyse van knelpunten. Wanneer de brede basiszorg en de maatregelen uit de verhoogde zorg niet volstaan, formuleert de school een hulpvraag aan het CLB. Voor een doorverwijzing naar een

BENEDEN DE VERWACHTING	BENADERT DE VERWACHTING	VOLGENS DE VERWACHTING
		schoolteam een beroep op de draaischijffunctie van het CLB.

OVERSTIJGT DE VERWACHTING
schoolexterne begeleiding doet het schoolteam een beroep op de draaischijffunctie van het CLB. De manier waarop het schoolteam met het CLB samenwerkt, is een voorbeeld van goede praktijk.